

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: martin.buchtik@soc.cas.cz

Politická kultura veřejně činných lidí – březen 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2012, v12-03</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. – 12. 3. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1053</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PS.4, PS.17</i>
Zveřejněno dne:	<i>2. dubna 2012</i>
Zpracoval:	<i>Martin Buchtík</i>

V březnu Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo, jak obyvatelé ČR hodnotí politickou kulturu veřejně činných lidí, tedy to, jak mezi sebou jednají, jak na veřejnosti vystupují a jak informují o problémech¹. V této souvislosti byla položena také otázka, jak se občané staví k různým sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě. V tomto případě byl respondentům předložen seznam výroků, s nimiž dotázaní vyjadřovali souhlas, respektive nesouhlas².

Lidé jsou s politickou kulturou veřejně činných představitelů politické scény dlouhodobě tradičně nespokojeni, jejich politickou kulturu většina považuje za špatnou. Výjimku tvoří představitelé místních (obecních) samospráv, jejichž politickou kulturu považuje za dobrou více než polovina dotázaných (52 % ku 36 %, kteří ji považují za špatnou). Nejvíce kritičtí jsou čeští občané k politické kultuře poslanců (11 % ku 86 %), ale také vlády (18 % ku 81 %). Mezi stranami byly nejhůře hodnoceny Věci veřejné, které nedosáhly ani deseti procentních bodů kladného hodnocení. Z dalších parlamentních

¹ Otázka: „Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednají, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle Vás politická kultura...(viz tabulku 1 a 2).“

² Otázka: „V našem politickém a veřejném životě se objevují různé spory, problémy a aféry. Souhlasíte s tím, že...(viz tabulku 3 a 4)?“

stran jsou občané nejvíce spokojeni s politickou kulturou zástupců ČSSD (34 %), následuje KSČM (32 %), TOP 09 (25 %) a ODS (18 %). Přehled všech výsledků je uveden v tabulce 1.

Při podrobnějším pohledu na jednotlivé skupiny obyvatel z hlediska jejich politické orientace je zřejmé, že pravicově orientovaní respondenti jsou spokojenější s politickou kulturou členů vlády, poslanců a nepřekvapivě pravicových stran (ODS a TOP 09). Naopak ti, kteří se hlásí k levici, jako lepší hodnotí politickou kulturu ČSSD a KSČM. Za lepší považují politické chování členů vlády, poslanců a pravicových stran lidé s vyšší životní úrovní, lidé s nízkou životní úrovní pak hodnotí lépe politiky levicových stran. Lidé s vysokoškolským vzděláním vnímají oproti ostatním o něco lépe politickou kulturu představitelů krajských samospráv.

Tabulka 1: Politická kultura veřejně činných lidí (v %)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	+/-
členové vlády	1	17	49	32	18/81
poslanci	0	11	46	40	11/86
senátoři	1	25	42	24	26/66
představitelé krajských samospráv	2	32	32	11	34/43
představitelé místních (obecních) samospráv	8	44	26	10	52/36
politici ČSSD	4	30	40	18	34/58
politici KSČM	5	27	33	22	32/55
politici ODS	3	15	42	34	18/76
politici VV	1	8	32	54	9/86
politici TOP 09	2	23	39	28	25/67
politici mimoparlamentních stran	1	21	25	12	22/37

Poznámka: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Tabulka 2 nabízí srovnání hodnocení politické kultury veřejně činných lidí s předchozími výzkumy. Hodnocení členů vlády oproti loňskému roku významně kleslo a dostalo se přibližně na úroveň kabinetu Mirka Topolánka. Zcela vyjímečné postavení v tomto ohledu vidíme ve výzkumu z března 2010, kdy byl hodnocen úřednický kabinet premiéra Jana Fischera, který nemá od roku 2005 v dobrém hodnocení konkurenci. Pokles zaznamenali oproti předchozímu výzkumu také poslanci, senátoři, představitelé krajů a také představitelé místních samospráv. Z parlamentních politických stran jednoznačně největší pokles zaznamenaly Věci veřejné, které byly v loňském roce hodnoceny zhruba na úrovni ostatní parlamentních stran (za dobrou považovalo politickou kulturu politiků VV 31 % občanů). V aktuálním šetření ji označilo za velmi nebo spíše dobrou jen 9 %. Politici ČSSD, KSČM a ODS jsou hodnoceni na velmi podobné úrovni jako loni, pokles zaznamenala TOP 09.

Tabulka 2: Politická kultura veřejně činných lidí – vývoj (v %)

	3/2005 +/-	3/2007 +/-	3/2008 +/-	3/2009 +/-	3/2010 +/-	3/2011 +/-	3/2012 +/-
členové vlády	28/66	24/71	16/83	22/75	42/54	29/68	18/81
poslanci	14/82	12/85	8/91	11/85	9/89	17/81	11/86
senátoři	26/58	29/60	24/69	29/61	20/72	31/59	26/66
představitelé krajských samospráv	37/25	39/23	37/29	42/32	33/44	41/38	34/43
představitelé místních samospráv	56/26	59/26	57/28	58/30	51/37	60/30	52/36
politici ČSSD	23/70	32/62	25/70	32/61	26/67	35/55	34/58
politici KSČM	29/58	34/56	30/61	35/54	24/65	30/55	32/55
politici ODS	35/56	30/64	18/79	20/74	19/75	22/70	18/76
politici VV	-	-	-	-	-	31/60	9/86
politici TOP 09	-	-	-	-	33/50	33/58	25/67
politici mimoparlamentních stran	-	-	-	-	26/38	27/34	22/37

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Podle výrazné většiny českých občanů (73 %) patří spory, problémy a aféry k životu a vyskytují se i v jiných demokraciích. Přesto ale většina oslovených (84 %) vyjádřila názor, že tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem. Téměř všichni respondenti (91 %) rovněž souhlasili s tím, že o problémech, sporech a aférách je třeba informovat, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti. Naprostá většina oslovených občanů vyjádřila názor, že ve sporech, aférách a problémech, které se objevují v našem politickém a veřejném životě, je těžké se vyznat (87 %) a že spousta závažných problémů a afér se zatajuje (88 %). O názorech občanů na politickou kulturu v naší zemi vypovídá jistě i to, že si téměř tři čtvrtiny (71 %) Čechů myslí, že ve sporech a aférách, které se ve veřejném životě objevují, jde hlavně o vyřizování osobních účtů a jen třetina lidí se domnívá, že jde hlavně o vyřešení věcných sporů. Podle tří čtvrtin občanů (73 %) nemají tyto spory a aféry žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém. Polovina respondentů pak vyjádřila souhlas s tím, že problémy nafukují novináři.

Tabulka 3: Postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě (v %)

	Rozhodně souhlasí	Spíše souhlasí	Spíše nesouhlasí	Rozhodně nesouhlasí	+/-
patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích	17	56	18	5	73/23
tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem	44	40	12	2	84/14
je třeba aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti	59	32	5	1	91/6
jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů	26	45	16	3	71/19
je často těžké se v nich vyznat	39	48	8	2	87/10
jde hlavně o vyřešení věcných problémů	7	26	37	17	33/54
spousta vážných problémů a afér se zatajuje	52	36	5	2	88/7
problémy nafukují novináři	15	34	36	9	49/45
nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém	28	45	17	5	73/22

Poznámka: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Z hlediska srovnání s předchozím výzkumem na stejné téma lze konstatovat, že se názory občanů na různé spory a aféry v politickém životě v čase nijak zásadně nemění, oproti loňskému roku si více občanů myslí, že spory a aféry dělají ostudu před světem (viz tabulka 4).

Tabulka 4: Postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě - vývoj (v %)

	2002 +/-	2005 +/-	2007 +/-	2008 +/-	2009 +/-	2011 +/-	2012 +/-
patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích	82/15	75/21	77/20	75/21	81/17	79/20	73/23
tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem	71/25	82/15	79/17	81/16	82/16	77/20	84/14
je třeba aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti	93/5	95/3	93/6	89/10	90/8	89/8	91/6
jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů	62/21	75/15	66/20	72/16	71/16	68/22	71/19
je často těžké se v nich vyznat	86/9	89/8	87/10	86/10	85/11	86/11	87/10
jde hlavně o vyřešení věcných problémů	36/43	33/49	29/55	30/56	38/44	35/50	33/54
spousta vážných problémů a afér se zatajuje	76/11	87/5	85/8	83/10	89/5	86/9	88/7
problémy nafukují novináři	59/30	53/37	57/35	55/39	56/36	55/38	49/45
nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém	62/26	71/21	66/25	71/20	72/20	68/29	73/22

Poznámka: Dopčet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.